

Otázky na ústnu skúšku z predmetu MPV I - 2021/22

Pojem, predmet, osobitosti, systém a vývoj medzinárodného práva

1. Vysvetlite pôvod pojmu medzinárodné právo verejné a charakterizujte medzinárodné právo súkromné a jeho vzťah k medzinárodnému právu verejnému.
2. Charakterizujte predmet medzinárodného verejného práva a jeho prípadné obmedzenia a uveďte aspoň šesť osobitostí medzinárodného práva verejného v porovnaní s vnútroštátnym právom a krátko ich charakterizujte
3. Charakterizujte vývoj medzinárodného práva do začiatku 20. storočia
4. Charakterizujte vývoj súčasného medzinárodného práva po prvej svetovej vojne
5. Charakterizujte medzinárodné právo obchodné a jeho vzťah k medzinárodnému verejnému právu, pojem zahraničná politika štátu, diplomacia a medzinárodné spoločenstvo
6. Charakterizujete tradičné medzinárodné právo a akým spôsobom ho zmenilo súčasné medzinárodné právo verejné

Subjekty medzinárodného práva

1. Uveďte a charakterizujte prejavy medzinárodnoprávnej subjektivity subjektov medzinárodného práva.
2. Charakterizujte medzinárodné medzivládne organizácie ako subjekt medzinárodného práva a uveďte špecializované medzinárodné orgány (inštitúcie), ktoré majú medzinárodnoprávnu subjektivitu.
3. Charakterizujte subjekty *sui generis*: medzinárodnoprávnu subjektivitu Medzinárodného výboru červeného kríža, Svätej stolice a Zvrchovaného Rádu maltézskeho rádu
4. Charakterizujte medzinárodnoprávnu subjektivitu jednotlivca v oblasti trestnoprávnej zodpovednosti a ochrany ľudských práv
5. Uveďte definíciu pojmu subjekt medzinárodného práva verejného a charakterizujte ho, vymenujte subjekty medzinárodného práva
6. Charakterizujte medzinárodnoprávnu subjektivitu povstaleckého hnutia a národnooslobodzovacieho hnutia
7. Charakterizujte národ ako subjekt medzinárodného práva a základnú medzinárodnoprávnu úpravu práva národov na sebaurčenie
8. Charakterizujte medzinárodnoprávnu úpravu subjektivity jednotlivca v oblasti tých ľudských práv, ktoré majú skupinový rozmer ako aj novú vyvíjajúcu sa rovinu subjektivity jednotlivca v nadväznosti na ochranu medzinárodných investícií.
9. Charakterizujte inštitút uznania za povstalcov, uznania za bojujúcu stranu, uznania za národ a inštitút uznanie orgánov národnooslobodzovacieho hnutia (uznania za národ bojujúci za nezávislosť).

Štát ako subjekt medzinárodného práva

1. Uveďte a stručne popíšte konštitutívne prvky, o ktoré sa opiera vznik medzinárodnoprávnej subjektivity štátu.
2. Uveďte a popíšte existujúce spôsoby vzniku a zániku štátu a teórie a zásady, ktoré sa používajú v oblasti uznávania subjektivity štátu.
3. Charakterizujte najdôležitejšie črty inštitútu uznania štátu a uznania vlády

4. Uved'te a charakterizujte základné princípy sukcesie štátov do medzinárodných zmlúv podľa Viedenského dohovoru o sukcesii štátov vo vzťahu k medzinárodným zmluvám (1978).
5. Uved'te a charakterizujte druhy štátov v medzinárodnom spoločenstve a základné práva a povinnosti štátu
6. Charakterizujte právne dôsledky vzniku štátu a uved'te dve najdôležitejšie právne otázky, ktoré vzniknú v súvislosti so zánikom štátu.
7. Uved'te a charakterizujte základné princípy sukcesie štátov do medzinárodných zmlúv podľa Viedenského dohovoru o sukcesii štátov vo vzťahu k štátnemu majetku, štátnym archívom a štátnym dlhom a uved'te aspoň dva dohovory alebo dokumenty, ktoré sa týkajú inštitútu sukcesie štátov ktoré vytvorila Komisia OSN pre medzinárodné právo

Pramene medzinárodného práva

1. Uved'te a stručne charakterizujte formálne pramene medzinárodného práva podľa článku 38 ods.1 Štatútu Medzinárodného súdneho dvora.
2. Uved'te definíciu pojmu „medzinárodná zmluva“ a charakterizujte identifikačné znaky medzinárodnej zmluvy, ktoré vyplývajú z existujúcich definícií tohto pojmu
3. Definujte pojem „medzinárodná obyčaj“ a charakterizujte jej najdôležitejšie črty ako aj príklady dôkazov existencie medzinárodných obyčajových pravidiel podľa správy Komisie OSN pre medzinárodné právo VZ OSN z roku 1950
4. Charakterizujte vzťah medzinárodnej zmluvy a medzinárodnej obyčaje.
5. Charakterizujte všeobecné právne zásady uznávané civilizovanými národmi a súdne rozhodnutia ako prameň medzinárodného práva.
6. Charakterizujte náuku (vedu) najkvalifikovanejších odborníkov medzinárodného práva a ekvitu ako prameň medzinárodného práva.
7. Uved'te aké sú právne náležitosti a účinky jednostranných aktov štátov a aspoň štyri príklady jednostranných aktov štátov.
8. Vysvetlite medzinárodnoprávny pojem „*desuetudo*“ a charakterizujte význam vnútroštátnych právnych aktov a medzinárodnej zdvorilosti v kontexte prameňov medzinárodného práva
9. Charakterizujte význam právne záväzných jednostranných právnych aktov (rozhodnutí) medzinárodných organizácií a následne význam jednostranných právnych aktov (rozhodnutí) Bezpečnostnej rady OSN ako prameňa medzinárodného práva
10. Charakterizujte vplyv deklaratórnych rezolúcií Valného zhromaždenia OSN na zmluvnú a obyčajovú normotvorbu

Právo medzinárodných zmlúv

1. Uved'te historický vývoj a súčasnú podobu medzinárodnoprávnej úpravy práva medzinárodných zmlúv.
2. Charakterizujte význam Viedenského dohovoru o zmluvnom práve a uved'te definíciu medzinárodnej zmluvy podľa tohto dohovoru a jednotlivé druhy členenia medzinárodných zmlúv.
3. Uved'te a stručne charakterizujte predpoklady vzniku platnej medzinárodnej zmluvy.
4. Vymenujte druhy relatívnej ako aj absolútnej neplatnosti medzinárodnej zmluvy a charakterizujte ich právne následky.
5. Charakterizujte proces uzatvorenia medzinárodnej zmluvy.

6. Vymenujte a stručne charakterizujte spôsoby prejavu súhlasu štátu byť viazaný zmluvou a uveďte rozdiel medzi ratifikáciou, schválením, prijatím a prístupom k medzinárodnej zmluve.
7. Charakterizujte podstatu inštitútu výhrady a námietok k medzinárodnej zmluve podľa Viedenského dohovoru o zmluvnom práve (1969).
8. Vysvetlite ako sa registrujú a publikujú medzinárodné zmluvy na úrovni medzinárodného práva a v rámci právneho poriadku Slovenskej republiky a vysvetlite, či je možné neplatnú predbežne vykonávať.
9. Uveďte pravidlá výkladu (interpretácie) medzinárodných zmlúv a vysvetlite pravidlá ich zmeny a úpravy podľa Viedenského dohovoru o zmluvnom práve (1969) .
10. Uveďte a stručne charakterizujte spôsoby zániku (zániku platnosti) medzinárodnej zmluvy.
11. Uveďte dôvody a právne následky prerušenia vykonávania (suspendovanie) medzinárodnej zmluvy.
12. Uveďte a stručne charakterizujte druhy názvov medzinárodnej zmluvy a jej štruktúru

Pravidlá medzinárodného práva

1. Charakterizujte normy a zásady medzinárodného práva a ich vzájomný vzťah.
2. Uveďte a charakterizujte základné zásady medzinárodného práva ako aj základné medzinárodné dokumenty, ktoré obsahujú úpravu základných zásad medzinárodného práva.
3. Charakterizujte materiálne a procesné pravidlá medzinárodného práva a medzinárodnoprávne pravidlá „tvrdého práva (*hard law*)“ a „mäkkého práva (*soft law*)“.
4. Charakterizujte všeobecné, regionálne a partikulárne a individuálne alebo lokálne pravidlá medzinárodného práva
5. Definujte a charakterizujte dispozitívne a kogentné pravidlá medzinárodného práva a uveďte aspoň štyri príklady kogentných pravidiel

Kodifikácia medzinárodného práva

1. Charakterizujte historický vývoj kodifikačných aktivít medzinárodného spoločenstva do druhej svetovej vojny a definujte pojmy kodifikácia a pokrokový rozvoj medzinárodného práva podľa článku podľa čl. 13 ods. 1 písmeno a) Charty OSN (1945)
2. Uveďte a charakterizujte tri štádiá kodifikácie medzinárodného práva
3. Charakterizujte postavenie a činnosť Komisie OSN pre medzinárodné právo, jej súčasný kodifikačný program, vysvetlite pojem „prvé čítanie (angl. *first reading*)“ a „druhé čítanie (angl. *second reading*)“ kodifikačného dokumentu v rámci Komisie OSN pre medzinárodné právo a uveďte aké odporúčania vo vzťahu ku kodifikačnému návrhu môže Komisia OSN pre medzinárodné právo dať Valnému zhromaždeniu OSN po jeho druhom čítaní.
4. Vymenujte orgány OSN, ktoré sa v súčasnosti podieľajú na kodifikácii medzinárodného práva charakterizujte proces a formy mimozmluvnej kodifikácie medzinárodného práva v rámci Komisie OSN pre medzinárodné právo

Vzťah medzinárodného a vnútroštátneho práva

1. Uved'te a stručne charakterizujte dve základné obyčajovo-zmluvné pravidlá medzinárodného práva, ktoré nepriamo upravujú otázku vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva ako aj príklady slovenských vnútroštátnych noriem, ktoré upravujú otázku vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva. Uved'te ktoré koncepcie vzťahu medzinárodného práva a vnútroštátneho práva sú aplikované v právnom poriadku Slovenskej republiky
2. Vymenujte a charakterizujte tri teórie vzťahu medzinárodného a vnútroštátneho práva podľa existujúcich názorov vedy medzinárodného práva.
3. Charakterizujte pojmy transformácia a adaptácia ako aj inkorporácia a adopcia medzinárodných zmlúv. Charakterizujte pojmy „primárna recepčná norma“ a „sekundárna recepčná norma“, ktoré sa vo vede používajú v súvislosti so zabezpečením právneho života noriem medzinárodného práva vo vnútroštátnom práve

Zodpovednosť v medzinárodnom práve

1. Charakterizujte základnú koncepciu aplikácie inštitútu zodpovednosti štátov za protiprávne správanie v duchu článku 1 Návrhu článkov o zodpovednosti štátov za protiprávne správanie (2001) Vymenujte a charakterizujte základné prvky zodpovednosti štátu za protiprávne správanie.
2. Vymenujte a charakterizujte šesť okolností vylučujúcich protiprávnosť správania sa štátu.
3. Charakterizujte podstatu a právne dôsledky vážneho porušenia záväzkov podľa kogentných noriem medzinárodného práva.
4. Uved'te a bližšie charakterizujte spôsoby náhrady škody pri porušení medzinárodnoprávneho záväzku.
5. Charakterizujte zodpovednosť za protiprávne správanie povstaleckých a národnooslobodzovacích hnutí, medzinárodných organizácií a jednotlivca v medzinárodnom práve.
6. Charakterizujte zodpovednosť štátov za škodlivé dôsledky činností, ktoré nie sú medzinárodným právom zakázané a jej odlišnosti o zodpovednosti štátov za protiprávne správanie.
7. Charakterizujte absolútnu (striktnú) zodpovednosť štátov za škody spôsobené kozmickými objektmi.
8. Charakterizujte zmluvné úpravy občianskoprávnej zodpovednosti za škody vyplývajúce z činností nebezpečných pre životné prostredie, za jadrovú škodu a iné riziká.
9. Charakterizujte spôsob kodifikácie a dva kodifikačné dokumenty Komisie OSN pre medzinárodné právo v oblasti zodpovednosti štátov za škodlivé dôsledky činností, ktoré nie sú medzinárodným právom zakázané.
10. Charakterizujte právne dôsledky vzniku a pravidlá týkajúce praktického uplatňovania medzinárodnoprávnej zodpovednosti podľa Návrhu článkov o zodpovednosti štátov za protiprávne správanie (2001)
11. Uved'te, ktoré subjekty môžu vystupovať ako poškodené a podľa ktorých noriem môžu byť odškodnené v medzinárodnom práve a v akých situáciách je podľa Návrhu článkov o zodpovednosti štátov za protiprávne správanie (2001) Komisie OSN pre medzinárodné právo možné štátu pripočítať protiprávne akty súkromných osôb
12. Charakterizujte úpravu zodpovednosti štátov za činnosť nezakázanú medzinárodným právom v zmysle Dohovoru OSN o morskom práve (1982) a Dohovoru o šírom mori (1958) a v záväzných dohovoroch z oblasti kozmického práva.

Donútenie v medzinárodnom práve

1. Uved'te a vysvetlite pojmy donútenie a donucovacie opatrenia a klasifikáciu (druhy) a právnu úpravu donucovacích opatrení v medzinárodnom práve.
2. Charakterizujte individuálne donucovacie opatrenia (sankcie).
3. Charakterizujte zloženie a právomoci Bezpečnostnej rady OSN v oblasti kolektívnych donucovacích opatrení (sankcií)
4. Charakterizujte spôsob hlasovania Bezpečnostnej rady OSN v procedurálnych otázkach a v tzv. ostatných (bezpečnostných) otázkach a problematiku individuálneho a kolektívneho veta
5. Uved'te a charakterizujte možnosti právnej kvalifikácie protiprávnych správání štátov Bezpečnostnej rady OSN (skutkové podstaty protiprávnych správání) podľa článku 39 Charty OSN a aspoň jeden príklad praktickej aplikácie každej skutkovej podstaty v konkrétnom prípade
6. Charakterizujte donucovacie opatrenia Bezpečnostnej rady OSN bez použitia ozbrojenej sily
7. Charakterizujte donucovacie opatrenia Bezpečnostnej rady OSN s použitím ozbrojenej sily
8. Vysvetlite povahu a otázku legality inštitútu humanitárnej intervencie.
9. Vysvetlite podstatu rezolúcie Valného zhromaždenia „Spojenie pre mier“ z roku 1950 a uved'te aspoň jeden príklad jej praktickej aplikácie
10. Vysvetlite podstatu a právomoci tzv. mierových operácií a misií OSN
11. Charakterizujte inštitút sebaobrany a jeho úpravu v medzinárodnom práve.
12. Vysvetlite pojem preemptívna sebaobrana a pojem preventívna sebaobrana ako aj otázku legality takýchto spôsobov sebaobrany v medzinárodnom práve
13. Charakterizujte články 52 až 54 Charty OSN (1945), podľa ktorých môže Bezpečnostná rada OSN poveriť výkonom kolektívnych donucovacích opatrení s použitím sily oblastné dohody a orgány a uved'te aspoň dva praktické príklady kedy Bezpečnostná rada tieto články v praxi použila
14. Uved'te akými formami Bezpečnostná rada OSN poveruje štáty výkonom kolektívnych donucovacích opatrení (sankcií) s použitím ozbrojenej sily podľa článku 42 Charty OSN
15. Charakterizujte tzv. inteligentné sankcie (angl. smart sanctions) Bezpečnostnej rady OSN a ich formy

Právo pokojného (mierového) riešenia medzinárodných sporov

1. Uved'te a charakterizujte ustanovenia Charty OSN v oblasti mierového riešenia medzinárodných sporov, uved'te aspoň šesť medzinárodné dohovorov a dokumentov, ktoré upravujú právo mierového riešenia medzinárodných sporov.
2. Uved'te ako sa členia prostriedky mierového riešenia medzinárodných sporov a stručne ich charakterizujte
3. Charakterizujte diplomatické prostriedky riešenia sporov.
4. Charakterizujte spoločné črty a rozdiely medzinárodnej arbitráže a medzinárodného súdneho konania.
5. Charakterizujte štruktúru a činnosť Stáleho arbitrážneho dvora a uved'te a charakterizujte spôsoby založenia povinnej (obligatórnej) jurisdikcie v rámci medzinárodného rozhodcovského (arbitrážneho) konania.
6. Vymenujte a stručne charakterizujte medzinárodné súdne orgány.

- 7. Uved'te a charakterizujte štruktúru, základné právomoci a spôsoby založenia právomoci Medzinárodného súdneho dvora.**
- 8. Charakterizujte sporové konanie vrátane mimoriadneho opravného prostriedku pred Medzinárodným súdnym dvorom.**
- 9. Charakterizujte posudkové konanie pred Medzinárodným súdnym dvorom.**
- 10. Charakterizujte zloženie a činnosť Medzinárodného tribunálu pre morské právo.**
- 11. Uved'te a stručne charakterizujte medzinárodné arbitrážne orgány**